

Dragan Šmit

KONSTITUCIONALIZACIJA BIH I EU: PUFENDORF REDIVIVUS

Sažetak

Tema ustavnosti složenih političko-pravnih sustava je aktualna s obzirom na postojanje struktura međunarodnog prava i suradnju na međunarodnom planu koja potiče transnacionalne aktivnosti i demistificira pitanje državnog suvereniteta. Složeni sustavi prečesto se promatraju s funkcionalističkog, birokratskog, financijskog aspekta, bez njihova svođenja na temelj svakoga društva koji ovim radom vežemo uz prirodna, urođena, neotuđiva i ustavna prava čovjeka kao smisao i mjeru postojanja države.

Radnju otvara povijesna problematika Svetog Rimskog Carstva kao složene države i prosvjetiteljstva kao reformatorskog pokreta koji su presudno utjecali na ustavnost kakvu poznajemo danas. Time ljudska prava analiziramo kao motor evolutivne mehanike konstitucionalizma, a ideje prosvjetiteljstva se oživljavaju i kroz njih sagledava smisao ustavnog uređivanja društva kao dinamički društveni proces.

Primjeri „nedovršene“ ustavnosti Bosne i Hercegovine i ustavnosti Europske unije nametnule su se kao komparabilne kategorije zbog stalne težnje k prevazilaženju primjene međunarodnog prava i dosljednijoj konstitucionalizaciji kojom bi ovi oblici postali više nalik na poznate nam druge državne forme, kao i permanentnog ustavnog sukoba.

Ustavnost BiH i EU time su uz odgovarajuću analizu postojećih teorija, opisane federalnim i višerazinskim, njihovi suvereniteti djeljivim između brojnih paralelnih struktura vlasti.

Nađene su brojne sličnosti ustavnih sustava BiH i EU pa i povučena moguća paralela kao ideja budućeg razvitka oba sustava.

Zaključak je ove doktorske disertacije da:

- BiH i EU u svojem predržavnom stanju nisu potpuno novi, nepoznati, defektni društveni sustavi, već sustavi s genetskim nedostatkom s kojim mogu živjeti.
- Ustavnost kao takva se nalazi u stalnoj dinamičkoj promjeni te stalno preispitivanje poredaka koje podrazumijeva i vraćanje vlasti na subkrugove višerazinske vlasti nije uvijek i korak unazad.
- Postojeći sustav BiH moguće je uz određene manje izmjene, pa i bez potpuno demokratskog novog ustava, uklopiti u EU, a pitanje aktivnog kapaciteta sudjelovanja u članstvu i izvršavanju obveza prema Uniji ostaje otvoreno.
- Odgovarajući ustavni momenti u oba slučaja još uvijek nisu efektivni, a mogu se zasnovati na svojevrsnoj „reformaciji“ koja bi donijela i redistribuciju moći povlašćenih skupina u korist individualnih prava i temeljnih sloboda.

Ključne riječi: Pufendorf, *multilevel* konstitucionalizam, ustavna prava, EU, BiH

CONSTITUTIONALIZATION OF BIH AND EU: PUFENDORF REDIVIVUS

Abstract

Constitutionalization of complex political and legal systems as research subject is very intriguing considering the existence of structures in international law and international cooperation that, through transnational activities encourage demystification of the idea of national sovereignty. Complex systems are frequently viewed from functionalist, bureaucratic, and financial point of view, without their reduction to their very foundations, which as much as in any other societal form are associated to natural, birth given, inalienable and constitutional human rights constituting the purpose and measure of state existence.

In this thesis the Holy Roman Empire is a beginning point for a multi layered state, and the Enlightenment as a reform movement of critical impact on the constitutionality as we today know it. Therewith, we analyse human rights as the engine of the evolutionary mechanism of constitutionalism, while the Enlightenment ideas are resurrected, enabling us to review the purpose of constitutional order- society as a dynamic social process.

The examples of „incomplete“ constitutionality of B&H and that of the European Union have been imposed as comparable categories due to a permanent constitutional conflict, tendency to overcome the use of the international law norms and generate more consistent constitutionalization, to make EU & B&H more similar to other federal state forms.

Through scientific methods and theoretical approach, the constitutional systems of B&H and EU have been described as federal and multi-level, their sovereignties dividable between many parallel governmental structures.

Number of similarities between the constitutional orders of B&H and EU have been found, and the parallel made between the two and the idea of future development of both systems.

The conclusion to this PhD thesis are as follows:

- B&H and EU, in their pre-national state architecture are not completely new, unknown, flawed social system, but rather systems with genetic malfunction able to live with;
- Constitutionality, as such, is constantly subject to dynamic changes, and therefore, continuous reconsideration of jurisdictions or return of competences to the sub-circles of multilevel government is not always a step backwards;
- With minor changes B&H system could be integrated into EU, while the question of active membership and fulfilling its responsibilities towards EU remains open;
- Neither of the systems has yet come to the time of their “constitutional moment”. Those may be ignited by some sort of „Reformation“, which will mean redistribution of power from the privileged groups in favour of individual rights and fundamental freedoms.

Key words: Pufendorf, multilevel/ constitutionalism, constitutional rights, EU, B&H